

Kunstsmid Pierre Radoux, tovenaar met ijzer

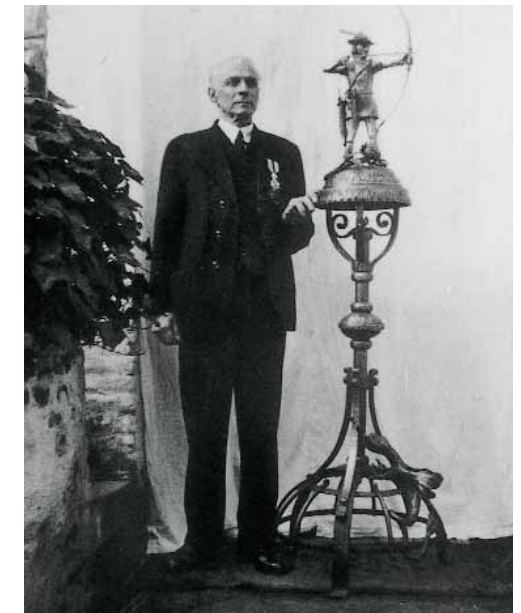
WILLEM DRIESEN



Detail van het doopvonthek in de O.L.V.-basiliek te Kortzenbos.

SIERSMID PIERRE RADOUX was een geboren Truienaar (1864-1939). Minder gekend dan Lodewijk Van Boeckel, de Lierse Vulcanus en smid van hanen en arenden, liet hij nochtans een uitgebreid werk na. Zijn bekendste schepping is de dubbele adelaar op het Sint-Truidense perron, geplaatst in 1930. 'Pie' Radoux wist in het volle smidsvuur een ziel te toveren in weerbarstig ijzer. Zijn oeuvre kende dan ook succes op tentoonstellingen in 1907, 1926, 1927 en 1930.

Vader Charles 'Radoes'-Dirick had een meubelwinkel in de Brustemstraat. Zoon Pierre ging in de leer bij de Duitse slotenmaker Bernard Wessendrup-Vliegen (1808-1890), die zijn atelier had in de Nieuwe Steenwegstraat, de latere Breendonkstraat. Volgens de familietraditie nam de Westfaler zijn leerjungen in 1880 mee naar Brussel. Daar werd op de Kleine Zavel het Egmontplantsoen aange-



Pierre Radoux met zijn Sint-Sebastiaan, nu in het stadhuis te Sint-Truiden.

legd en voor het hekwerk waren verscheidene ambachtelijke smederijen aangezocht. In 1890 huwde Pierre met Antoinette Coenen en in 1893 ging hij zelfstandig smeden in de Koestraat, de huidige Schepen Dejonghstraat. Als slotenmaker werkte hij aan brandkoffers en bankkluisen, maar ook grof werk bij landbouwwerktuigen, kachels, serres en hekkens stond op zijn advertentie in het lokale zaterdagblad. Bloemen en ornamenten waren

SMEDERIJ
Pierre RADOUX-COENEN
N° 17, Koestraat, St-Truiden.
Gelast zich met het smeden van alle Bloem- en Ornamentwerken als ook met het vervaardigen en herstellen van Landbouw en Naaimachiënen, Barrieren, Serren, Slot- en Stoofmakerij.
Speedige bediening.
ONMOGELIJKE CONCURENTIE. 20

Advertentie in 'De Gazette van Sint-Truiden' van 23 april 1898.



Advertentie in 'De Stem van Haspengouw' van 18 april 1914.

toen al zijn specialiteit. In 1903 verhuisde Radoux zijn atelier naar de Hamelstraat. Met de Provinciale Tentoonstelling te Sint-Truiden in 1907 kwam de erkenning: de smid werd voorgesteld aan Leopold II en kreeg de Gouden Medaille. Op de afdeling decoratieve en industriële kunsten toonde hij onder meer een ijskader, een vogelkooi, een beker met wijntros en een kroon met palm. In 1910 werkte of handelde zeven procent van de drieduizend actieve Truïenaren in de metaal-sector.



Pierre Radoux, zittend uiterst rechts vooraan, bij het eindexamen 1916 in de Vakschool te Sint-Truiden.

Nog voor de Eerste Wereldoorlog liet Radoux zijn smidse draaien met stoomkracht. Zijn zonen Charles (°1891) en Robert (°1893) werkten mee. De eerstgenoemde bij het kunstsmeden, de tweede bij het fiets- en motorwerk. Intussen was meester kunstsmid Pierre in 1912 lesgever geworden van de jongste ijzerbewerkers in de Vakschool. Deze nieuwe instelling van de Aalmoezeniers van de arbeid was vooral opgericht voor diamantbewerking.

In 1918 stond Pierre zijn plaats daar af voor zoon Charles en gaf verder les in de Genkse Vakschool. Charles verongelukte in 1919 echter als militair motorrijder in Krefeld. De jongste zoon Joseph (°1903) volgde Pierre dan op als kunstsmid.

Voor al het wellen of lassen in volle vuur door Radoux dwong bewondering af. Met doorsteekwerk, overhoekse doorboringen, gesmede gaten en getorste ijzerstaven toverde hij bloeiende rozentakken, loverkransen en klimopraken. Zijn heiligenfiguren en draken komen op het eerste zicht wat naïef over in vergelijking met realistisch metaalgietwerk, maar ze werden als bravourestukje met



Bij de restauratie van het stadhuis in 1930 herstelde stadsarchitect Guillaume Govaerts ook het oude perron in eer. De gietijzeren kolom lag jarenlang verwaarloosd in het Meinhoekje bij de barokke abdijpoort. Het perron was in 1598 heropgericht als symbool van gemeentelijke vrijheid via een openbare loterij, maar verdween in de Franse Revolutie. De kolom deed dan nog een tijd dienst in de kolenwaag.

Radoux smeedde kruis en adelaar voor 900 frank. De kunstenaar signeerde op de poten van de adelaar 'P. Radoux 1929'. Achter het perron prijkt een gedenksteen voor historische strijders door beeldhouwer Jan Nicolai, met in Latijn de spreuk 'ik word perron geheten' en twee jaartallen die verwijzen naar de historie van het perron.

Reliekschrijn van het H. Kruis uit 1927
in de Sint-Pieterskerk te Sint-Truiden.



Sint-Michaël en de draak, het gesmede pronkstuk op de tentoonstellingen in 1927 en 1930.
Verzameling familie Boelen.

de hand uit de hete ijzerklomp getrokken, gedraaid, gehamerd en gebeiteld.

Voor de Sint-Maartenkerk te Sint-Truiden, sinds 1892 grotendeels herbouwd in neoromaans, smeedde Radoux een driedelig afsluithekje, kandelaars, een kruisbeeld en verlichtingsarmen, meestal prominent gesigneerd door de maker. Voor het kasteel de Pitteurs-Hiegaerts te Ordingen, in neo-Vlaamse renaissance gebouwd, werkte hij een draai-trap, een putbekroning en tuinpoorten in

ijzer uit. In de kerk van Rijkel leverde de firma Pierre Radoux en zonen in 1925 een doopvontdeksel in gesmeed ijzer. Voor de basiliek te Kortzenbos werden een doopvonthek, lichtarmen en een Miraculeuze Boom (verdwenen) gesmeed. Straten in de nieuwe stationswijk, aangelegd vanaf 1907 door aannemer Frans Claes, tonen nog metaalwerk zoals bloemperkhekkens, venstertraliën en balkons naar verluidt van zijn hand. Pierre's neef Lambert Radoux was een tijdlang tekenaar-architect bij de firma Claes.

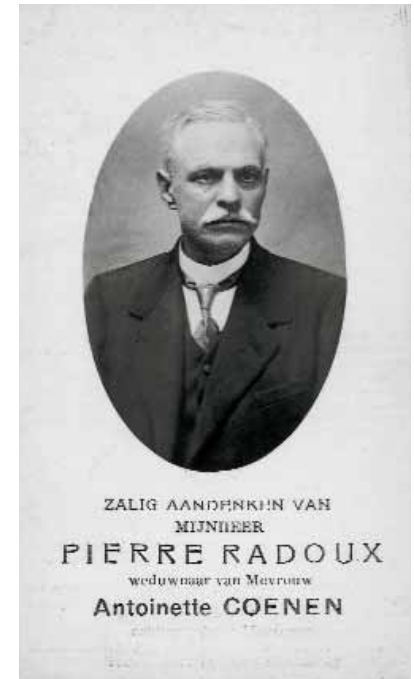


Signering op de bloementuil voor het gesneuveldenmonument
1914-1918, Sint-Martenplein Sint-Truiden.

Talrijke Vlaamse kroonluchters, vuurhaarden, inktpotstellen, lampen- en bloempotstaanders, hekkens en markiezen worden aan de Sint-Truidense kunstsmid toegeschreven. In 1926 en 1927 stelde Radoux tentoon in zijn eigen stad en in 1930 won hij een Grote Prijs met felicitaties van de regering op de Wereldtentoonstelling te Luik. Drie jaar later hertrouwde weduwnaar Pierre met een Roggen uit Rummen en zes jaar later stierf hij. In 1936 bracht 'Het Vrije Limburg' nog



Gesigneerd hekwerk voor het huis door Gustaaf Copis-Polus in 1897 gebouwd langs de Tongersesteenweg te Sint-Truiden.



Pierre Radoux +1939.

hulde 'aan dezen kloeken zeventigjarigen' en wenste dat hij 'nog lange jaren het brutale ijzer moge temmen tot subtiële uitingen van zijn fijne kunstenaarsziel'. In de jaren 1990 kocht het Sint-Truidense stadsbestuur voor het stadhuis op de Grote Markt een aantal werken van de familie Radoux, onder meer de Sint-Sebastiaan en een schouwstuk met uurwerk en kandelaars.